

Werkopdracht aan SLO voor het bijstellen van de vakkenstructuur kunstvakken vmbo, havo en vwo

November 2021

1. Doelstelling:

Het ministerie van OCW heeft SLO de opdracht gegeven om te komen tot een adequaat advies ten aanzien van de vakkenstructuur kunstvakken in het voortgezet onderwijs. Dit advies moet leiden tot eenduidige conclusies over de vakkenstructuur, waarna een nader in te richten vakvernieuwingscommissie deze voorgestelde vakkenstructuur hanteert als uitgangspunt bij het ontwikkelen van concept-examenprogramma's die in zogenoemde eindtermen beschrijven wat leerlingen moeten kennen en kunnen, en hoe deze leerstof is verdeeld over verschillende soorten examens (centraal schriftelijk examen, centraal praktisch examen, schoolexamen) voor de kunstvakken.

Om tot een afgewogen, uitlegbaar en eenduidig omschreven advies te komen wordt een werkgroep ingericht. In het advies van de werkgroep wordt een concept-vakkenstructuur kunstvakken gepresenteerd, dat moet kunnen rekenen op voldoende draagvlak om het ministerie van OCW een besluit te laten nemen t.a.v. de vakkenstructuur kunstvakken. De werkgroep gebruikt eerdere verkenningen en bouwstenen van curriculum.nu als vertrekpunt. De werkgroep vakkenstructuur kunstvakken zal in de onderbouwing van haar advies de mogelijke implicaties aanduiden voor de bevoegdhedenstructuur.

2. Inhoudelijke en procesmatige uitgangspunten:

Voor het opstellen van een concept-vakkenstructuur kunstvakken gelden de volgende inhoudelijke uitgangspunten:

- Het concept-vakkenstructuur kunstvakken is een voorbereidend element voor de vakvernieuwingscommissies kunstvakken, de uitwerking van het concept dient in lijn te zijn met de ontwerpprincipes, geoperationaliseerd in de werkopdracht 'bijstellen van de examenprogramma's voor vmbo, havo en vwo' en de bijbehorende notitie ontwerpruimte.
- In het concept-vakkenstructuur kunstvakken wordt voortgebouwd op de reeds gezette stappen in het voorafgaande traject, zoals de visie van de vakverenigingen op de kunstvakken in de bovenbouw.¹
- Het concept-vakkenstructuur kunstvakken wordt ontwikkeld op basis van de vastgestelde kaders (zie onder 3). Daarbij wordt getracht de werkgroep zo veel als mogelijk ruimte te geven om te komen met een vernieuwde structuur binnen het verstrekte mandaat.
- De keuzes die worden gemaakt moeten zorgen voor samenhang tussen de kunstvakken en de schoolsoorten (vmbo, havo, vwo).
- Naast een concept-vakkenstructuur kunstvakken beschrijft de werkgroep ook de implicaties voor de bevoegdhedenstructuur. Daarbij kunnen consultaties met de opleidingen voor kunstvakdocenten onderdeel vormen.

Voor het opstellen van een concept-vakkenstructuur kunstvakken gelden de volgende procesmatige uitgangspunten:

- Het concept-vakkenstructuur kunstvakken wordt vormgegeven door een werkgroep bestaande uit maximaal een 6-tal leden die met elkaar het brede scala van verschillende kunstdisciplines vertegenwoordigen én op voldoende draagvlak kunnen rekenen. De werkgroep zal worden ondersteund door een secretaris en een curriculumexpert die in dienst zijn van SLO.
- De werkgroep wordt voorgezeten door een onafhankelijke voorzitter die verantwoordelijk is voor het sturen en begeleiden van een adequaat proces, waarbij de criteria uit deze werkopdracht zijn toegepast, ten einde te komen tot een gedragen advies voor de vakkenstructuur kunstvakken.

¹ In het concept-vakkenstructuur kunstvakken wordt een duidelijke afweging van verschillende belangen gemaakt, die leiden tot onderbouwde keuzes en adviezen. Het voorstel geeft daarmee gehoor aan eerdere inventarisatie waarbij naar voren kwam dat voor verschillende groepen belanghebbenden de prioriteiten en wensen anders liggen.

- In het proces om te komen tot een concept-vakkenstructuur kunstvakken gaat besluitvorming niet (bij voorbaat) op basis van een meerderheid van stemmen, ook de afwijkende stem dient gehoord en gewogen te worden.
- In het proces om te komen tot een concept-vakkenstructuur kunstvakken zal er transparant door de werkgroep worden gecommuniceerd en worden mogelijkheden tot reageren gegeven, waaronder de organisatie van een beperkte maar representatieve veldraadpleging.

3. Kaders:

De werkgroep hanteert de onderstaande kaders bij het vormgeven van een concept-vakkenstructuur kunstvakken. Uit de eerste inventarisatie komen enkele vragen naar voren die geleid hebben tot het vaststellen van deze kaders. De belangrijkste vragen zijn:

- Welke problemen zijn er aangaande de bestaande vakkenstructuur kunstvakken?
- Hoe kan een nieuwe vakkenstructuur leiden tot meer herkenbaarheid van de kunstvakken zowel voor de ontwikkelingen in de maatschappij, binnen het kunstonderwijs als voor het vervolgonderwijs?
- Kan er een nieuwe vakkenstructuur komen die recht doet aan de diversiteit van de kunstvakken en ook de inhoudelijke verdieping van de verschillende disciplines waarborgt? Of een vakkenstructuur die de samenhang tussen de kunstvakken benadrukt met behoud van het eigene?
- Wat is de verhouding van de voorgestelde vakkenstructuur kunstvakken ten opzichte van de huidige situatie?

De volgende kaders zijn van toepassing:

- Het staat de werkgroep vrij om beargumenteerd een nieuwe vakkenstructuur te adviseren, binnen de kaders van de ontwerpruimte (zie bijlage).
- De gekozen vakkenstructuur dient in alle gevallen herkenbaar te zijn, voor vervolgopleidingen, ontwikkelingen in het vakgebied én de maatschappij.
- Het staat de werkgroep vrij om beargumenteerd een nieuwe bevoegdhedenstructuur te adviseren, mits deze in samenhang is met de voorgestelde vakkenstructuur.²
- Het is mogelijk voor de werkgroep om andere vormen, zoals bijvoorbeeld een modulaire opzet, te overwegen. Hierbij dient uitgewerkt te worden in hoeverre dit haalbaar en uitvoerbaar is.

4. Opbrengsten:

De werkgroep zal een richtinggevend advies opleveren betreffende het concept-vakkenstructuur voor de kunstvakken vmbo, havo en vwo, met adequate onderbouwing van de gemaakte keuzes en het doorlopen proces. Daarin zijn ook de implicaties voor de bevoegdhedenstructuur aangegeven. Het geheel zal in maximaal 20 pagina's worden beschreven. Na vastlegging van de structuur, zal een vakvernieuwingscommissie de exacte inhoud van de verschillende onderdelen definiëren.

5. Proces en governance:

Opdrachtnemer

De opdracht van OCW om te komen tot een concept-vakkenstructuur kunstvakken wordt uitgevoerd door SLO. SLO werkt hierin samen met de vakverenigingen VONKC, VLS en VKN-e. Binnen SLO valt deze verkenning onder verantwoordelijkheid van het programmteam Curriculumherziening dat eveneens verantwoordelijk is voor de totstandkoming van de concept-examenprogramma's. SLO informeert op vaste momenten de opdrachtgever over het proces en de oplevering van het eindproduct.

² De duiding van de implicaties over de bevoegdheden zal meegenomen worden in een bredere discussie over de bevoegdhedenstructuur.

Werkgroep Vakkenstructuur kunstvakken

De concept-vakkenstructuur kunstvakken wordt opgesteld door een compacte werkgroep die tot stand komt in samenspraak met de vakverenigingen VONCK, VLS en VNK-e en in nauwe verbinding staat met leraren, lerarenopleiders/vakdidactici en vervolgopleidingen. SLO levert een curriculumexpert en een inhoudelijk secretaris.

Planning

In juni 2022 zal de werkgroep een advies voor het ministerie van OCW opleveren, voordat de vakvernieuwingen van een 2^e tranche starten. In het voorjaar van 2022 zal een veldraadpleging plaats vinden over de voorstellen met betrekking tot de vakkenstructuur.

Tijdens het proces zal ervoor worden gezorgd dat er voldoende ruggenspraak plaats vindt. Indien nodig wordt er contact gezocht met instanties, zoals bijvoorbeeld het CVTE en Cito.